

Kódex postupov proti šíreniu dezinformácií je unikátny nástroj, stanovuje podrobné a jasné pravidlá, no je aj dostatočne flexibilný

Tlačová správa, Bratislava, 12. júla 2022

Poprední odborníci na problematiku boja proti šíreniu dezinformácií, ktorí úzko spolupracovali na procese revízie Kódexu postupov proti šíreniu dezinformácií, sa zhodujú, že jeho aktuálna podoba má veľký potenciál reálne prispieť k eliminácii negatívnych dopadov masívneho výskytu tohto javu v informačnom priestore. V [diskusii Rady pre vysielanie a retransmisiu](#) vyzdvihli predovšetkým **celoeurópsky charakter** kódexu, významne **zvýšený počet signatárov**, ktorí sa dobrovoľne zaviazali kódex dodržiavať, zahŕňajúcich aj najznámejšie technologické platformy, ako aj to, že sú jeho **záväzky jasne formulované a vykonateľné** a **dodržiavanie** vyše 120 konkrétnych **opatrení**, ktoré obsahuje, sa dá **periodicky merať a vyhodnocovať**. Popri tom ostáva kódex **dostatočne flexibilný**, čo na jednej strane umožňuje revidovanie záväzkov napríklad pri nástupe nových technológií, s ktorými ešte aktuálna regulácia nepočíta, a na druhej strane vytvára platformám priestor rozhodnúť sa pre konkrétne kroky, prostredníctvom ktorých docielia plnenie záväzkov.

Ako jeden z veľkých prínosov kódexu diskutéri hodnotia **demonetizáciu dezinformácií**, Dominika Hajdů z Globsecu, ktorá zastupovala občiansku spoločnosť stredoeurópskeho priestoru, však upozornila, že „*predpokladá existenciu databázy dezinformačných zdrojov, aby bolo jasné, vedľa akého obsahu sa nemôže zobrazovať reklama a ktorý obsah nemá byť pre svoj dezinformačný ráz odporúčaný*“ napríklad používateľom sociálnych sietí, „*k čomu je nevyhnutný širší spoločenský konsenzus*“. **Docieľiť, aby šíritelia dezinformácií nemali z ich sprostredkovania finančný prospech**, vyžaduje nastavenie spolupráce na všetkých úrovniach reťazca zadávania reklamy, čo sa dnes javí pomerne zdĺhavé, môže však priniesť veľkú očakávanú zmenu.

Širší verejný presah je pre kódex príznačný z viacerých dôvodov. Milan Zubíček, manažér pre styk s verejnosťou a vládou v spoločnosti Google v Bruseli napríklad vyzdvihol, že „*na problematiku dezinformácií nenazerá len optikou ich odstraňovania, ale dôraz kladie aj na slobodu prejavu a pozíciu užívateľov*“. Spolu s nariadením o digitálnych službách, ktorý minulý týždeň schválil Európsky parlament, vytvára optimálne predpoklady na rozvoj kľúčových oblastí pre efektívny boj s negatívnymi dôsledkami šírenia dezinformácií: **posilnenie vplyvu informácií z dôveryhodných zdrojov** a **zvyšovanie odolnosti populácie voči nedôveryhodným zdrojom**.

Daniel Braun, zástupca vedúcej kabinetu eurokomisárky Věry Jourové, upozornil, že je nevyhnutné, aby sme vedeli o šírení dezinformácií viac, a to nielen o ich samotnom obsahu. „*Potrebujeme výskumníkov, analytikov schopných vyhodnotiť dáta, potrebujeme rôzne nové nástroje. Platformy sa musia otvoriť poskytovaniu údajov a dát, ktoré umožnia skúmanie dezinformačných kampaní a kódex k tomu nachádza cesty*.“ Zdôraznil pritom, že ide o dáta anonymizované a agregované a kódex obsahuje aj mechanizmy, ktoré majú brániť ich zneužitiu.

Zásadným pozitívom kódexu by mala byť väčšia transparentnosť pre užívateľov, ktorej praktickým dôsledkom je aj dostupnosť a zrozumiteľnosť informácií, prečo sa im v online priestore zobrazuje konkrétny obsah. Dôležitým mechanizmom, ktorý kódex zavádza, je **testovanie nových funkcionalít a algoritmov technológií v kontexte vyhodnocovania rizík ich zneužitia na šírenie dezinformácií**. Zatiaľ čo doteraz sa táto tendencia systému overovala a vyhodnocovala až spätne, teraz bude možné odhaľovať ju už pred spustením novej služby, a tak **pôsobiť v eliminácii informačnej manipulácie preventívne**.

Ľuboš Kukliš, riaditeľ Kancelárie Rady pre vysielanie a retransmisiiu, ktorý v diskusii zastupoval skupinu európskych audiovizuálnych regulátorov (ERGA), v rámci ktorých dlhodobo vedie práve pracovnú skupinu zameranú na dezinformácie, objasnil, že **v súčasnosti je kódex výlučne samoregulačným mechanizmom**. „Schválené nariadenie o digitálnych službách však umožní, aby v prípade, ak audit odhalí isté nedostatky, pre ktoré zaviazá platformu, aby prijala určité opatrenia, a tá to neurobí, môže nastúpiť nejaký sankčný mechanizmus.“ Vyhodnocovanie reportov, ktoré sú nadštandardne podrobné a časté, a ku ktorých pravidelnému poskytovaniu sa signatári kontextu dobrovoľne zaviazali, bude mať ako jeden z aktérov na starosti práve spomenutá pracovná skupina ERGA. „Čím skôr budeme mať informácie, čo sa v digitálnom priestore deje, tým skôr vieme zasiahnuť a regulovať to,“ zhrnul význam kódexu Ľ. Kukliš.

Na Slovensku je právomoc komunikovať s platformami a požadovať od nich, aby dodržiavali svoje vlastné pravidlá, ako aj **kompetencia riešiť nelegálny obsah**, ale aj **realizovať výskum týkajúci sa šírenia dezinformácií** stanovená zákonom o mediálnych službách, ktorý včera podpísala prezidentka. S účinnosťou **od 1. augusta** mení doterajšiu Radu pre vysielanie a retransmisiiu na **Radu o mediálnych službách** s výrazne pozmenenými a rozšírenými právomocami.

Kompletný záznam zo včerajšej diskusie Efektívne a transparentne proti šíreniu dezinformácií: revidovaný Kódex postupov proti šíreniu dezinformácií, ktorú moderoval Václav Moravec, je dostupný na [youtube kanále Rady](#). Celé znenie kódexu je k dispozícii [tu](#).

Kontakt pre médiá:

Mgr. Lucia Michelčíková, PhD.

hovorkyňa

Rada pre vysielanie a retransmisiiu

+421 918 696 286

lucia.michelcikova@rvr.sk